

Bilaga 1.

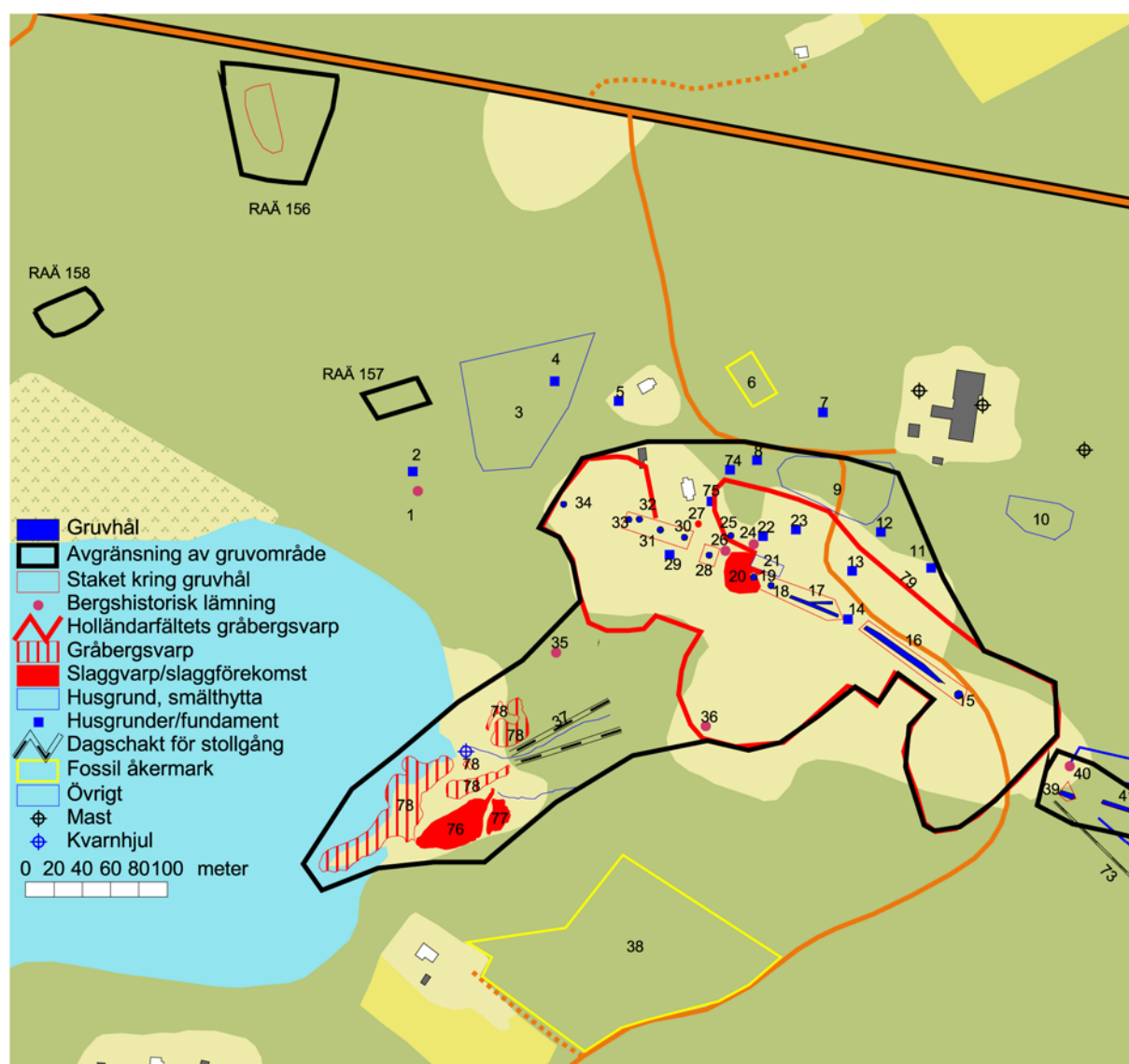
De enskilda lämningarna har registrerats i två nummerserier: Gladhammarfältet från nr 1 och uppåt och området kring kopparhyttan från nr 200 och uppåt. Beskrivningarna redovisas i bilaga 1. För att underlätta vidare digital hantering finns samtliga lämningar i shape-format (med ID).

Lämningar mindre än 20 meter har markerats med en punkt/symbol på kartan, lämningar större än 20 meter har markerats som områden.

Gråbergsvarpen har i de flesta fall inte numrerats separat, beskrivningar av dessa har gjorts under samma nummer som ”tillhörande” gruva eller skärpning.

För RAÄ 158 (Meijergruvan) RAÄ 156 (Ryssgruvan) och RAÄ 157 har de befintliga sammanfattande beskrivningarna i viss mån kompletterats, några enskilda beskrivningar över lämningarna i dessa områden har inte gjorts då detta inte ansågs vara nödvändigt med avseende på områdenas begränsade omfattning.

Då gruvorna huvudsakligen brutits för utvinning av koppar har malmen som brutits endast i undantagsfall angetts i beskrivningarna, detta rör de gruvor som belagts med brytning av kobolt- och järnmalm.

Karta 1. Redovisning av de lämningar som registrerades vid fältinventeringen och förslag till avgränsningar av gruvområden. Centrala och norra delarna (Holländarefältet m.fl.). Utdrag ur Fastighetskartan med det aktuella undersökningsområdet. Allmänt kartmaterial från Lantmäteriverket. Medgivande 507-98-2848. © Lantmäteriet. Gävle 2003.

RAÄ 156, Ryssgruvan

Gruvområde, 80 x 50–80 meter (N–S), bestående av 3–4 gruvhål, 2 skärpningar och ca 20 gråbergsvarp. Gruvhålen är 5 m i diameter, 5 x 1,5–2,5, 8 x 5 och 10 x 2–5 meter stora. Samtliga är vattenfyllda. Inga synliga spår efter tillmakning. Staketomgärdat. Gråbergsvarpen är 2–3 x 8 meter stora och intill 2 meter höga. Ett varp i N delen är väl upplagt och utgör möjligen ett försvar. *Ris- eller Ryssgruvan enligt karta från 1764.*

Miljön är väl bevarad och inga synliga sentida ingrepp har gjorts i området.

RAÄ 158, Meijergruvan

Gruvområde, 40 x 20 meter (ÖNÖ–VSV), bestående av 1 gruvhål/skärpning, 1 dagbrott och 3 gråbergsvarp. Gruvhålet/skärpningen är 2 meter i diameter, igenfyllt. Dagbrottet är 20 x 10 meter och intill 3 meter djupt. Inga synliga spår efter tillmakning. Gråbergsvarpen är 8–10 meter i diameter och intill 3 meter höga, ett är 10 x 15 meter och delvis vällagt med kallmurade kanter. Kraftigt övermossade. *Hindrich Meijers gruva enligt karta från 1764.*

Miljön är väl bevarad och inga synliga sentida ingrepp har gjorts i området. I området är en informationsskylt uppsatt av hembygdsföreningen.

RAÄ 157

Gruvområde, 40 x 20 meter (ÖNÖ–VSV), bestående av 2 skärpningar och gråbergsvarp. Skärpningarna är 3 i diameter respektive 15 x 3–5 meter stort (NV–SÖ). Gråbergsvarpen är främst belägna kring kanterna på den större skärpningen, 1,5–4 meter breda och 1 meter höga.

Total lämningslista oberoende av RAÄ numrering

1. Skärpning, 5 x 2–3 meter (NV–SÖ) och 0,7 meter djup. Gråbergsvarp längs SV kanten, 6 x 2 meter (NV–SÖ) och intill 1 meter högt.
2. Källargrund, 4 x 4 meter (N–S) och 2 meter hög med kallmurade, delvis fogade, gråstensväggar, intill 1,5 tjocka och kraftigt jordpålagrade. Inre mått 2,5 x 2 meter (N–S). Öppning i S. *Avsides belägenhet och de kraftiga jordpålagrade väggarna kan indikera krut-/sprängämnesförråd.*
3. Täktområde, 120 x 80 meter (NÖ–SV), med dammar, diken, fördämningsvallar samt en vägbank. Vägbanken är ca 15 meter lång och är belägen N om en husgrund (nr 4) och leder till en täktad yta – anlagd för materialtransport. *Om annan aktivitet än täkt skett i området kunde ej avgöras vid inventeringen. I områdets S del påträffades några tegelstenar av storstensformat (28 x 13 x 7,5 cm).*
4. Husgrund, 7 x 6 meter och 0,5 meter hög, kallmurad grund intill 2 meter bred. Spismursröset är 1,5 x 1,5 meter och 0,3 meter högt, kallmurat.
5. Husgrund 6 x 6 meter (NÖ–SV), och 0,3 meter hög. Spismursröset är 3 x 2 meter och 0,5 meter högt, kallmurat.
6. Fossil åker, 35 x 20 meter (NV–SÖ). Bestående av en stenröjd yta som omges av diken och stenvallar. I områdets mitt är en brunn, 2 x 1,5 meter (Ö–V) och 0,8 meter djup, igenfylld. Till brunnen leder ett dike från SÖ och åkerns högre belägna delar.
7. Husgrund, bestående av är ett spismursröse, 2 meter i diameter och 0,2 meter högt. Tegelsten i spismursröset (text i tegelsten: 7D 40 N/KRONA/HÖGANÄS). Husgrunden är belägen i NÖ delen

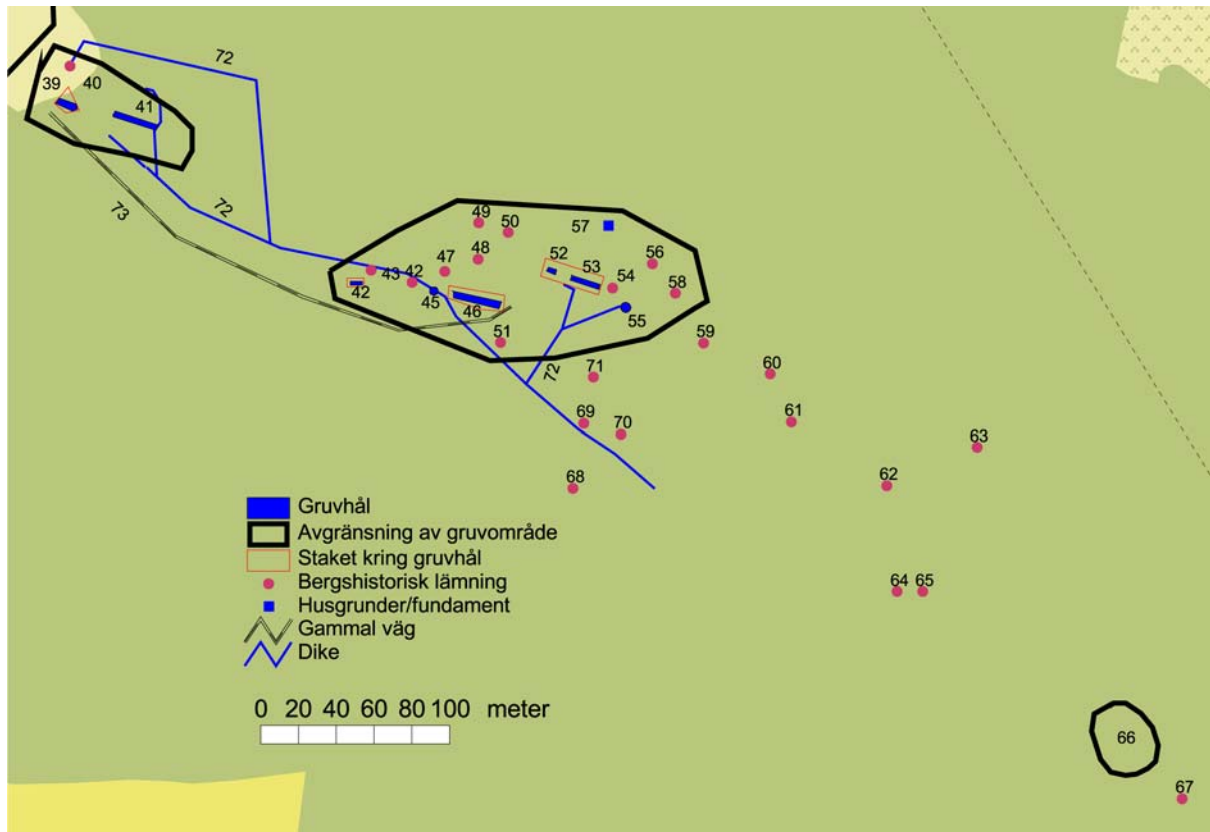
av en tomt, 16 x 11 meter (NÖ–SV), som avgränsas av enkla stenrader och en stenblandad jordvall.

8. Husgrund 6 x 5 meter (Ö–V), och 0,1–0,7 meter hög bestående av en kallmurad gråstensgrund och ett spismursröse med tegel i SÖ delen. Intill N om husgrunden är en gjuten grund 2 x 2 meter och 0,3 meter hög. *Enligt 1887 års karta låg ett hus på platsen.*
9. Område med täkt och gråbergsvarp, 80 x 25–40 meter (VNV–ÖSÖ). Täktat/gropigt område med ställvis med utforslad gråbergsvarp?.
10. Område med sprängsten, 50 x 15–25 meter (VNV–ÖSÖ), med sprängd sten som troligen härrör från anläggandet av ett närliggande militärt berggrum (ej registrerat). Ö om detta område finns flera anläggningar som har samband med berggrummet.
11. Husgrund 6 x 4 (NNV–SSÖ), bestående av en enkel stensyll, 0,3 meter hög och ett spismursröse, 2 x 2 meter och 0,2 meter högt, kallmurat. Kraftigt övertorvad.
12. Husgrund 6 x 4 (NNV–SSÖ), bestående av en enkel stensyll, 0,2 meter hög och ett spismursröse, 2 x 2 meter och 0,3 meter högt, kallmurat. Ett cementrör är släng på SV kanten.
13. Byggnad, elstation, 4 x 4 meter, stående byggnad.
14. Grund, 16 x 8 meter (NNÖ–SSV), gjuten. *Uppfordringsanläggning från 1900-talet?*
15. Gruvhål, runt, 5 meter i diameter. Borrhål på ca 5 meters djup. Sprängt. 4 betongfundament kring hålet. Skräd/vaskmaterial kring hålet. Staketomgärdat. *Bondegruvan enligt kartor från 1764. Brytning på 1950-talet.*
16. Gruvhål, oregelbundet, 70 x 1–4 meter (VNV–ÖSÖ). Med synliga spår efter tillmakning, exempelvis i SV väggen efter tidigare mindre gruvhål. Staketomgärdat. *Bondegruvan och Holländargruvan enligt karta från 1764. Holländargruvan enligt karta från 1887.*
17. Gruvhål, oregelbundet, 40 x 1–4 meter (VNV–ÖSÖ), förgrenade schakt. Tydliga spår efter tillmakning i Svenskgruvan, exempelvis tillmakad ort i SÖ delen (synlig innanför staketet). I Odelmarksgruvan har huvudsakligen koboltmalm brutits. Staketomgärdat tillsammans med nr 18 och 19. *Svenskgruvan (det södra schaktet) enligt karta från 1764. Svenskgruvan och Odelbergsgruvan (det norra schaktet, upptaget efter 1764) enligt karta från 1887.*
18. Gruvhål, runt, 4 meter i diameter. Staketomgärdat tillsammans med nr 17 och 19. *Tyskgruvan och Tyskgruvorna, enligt kartor från 1764 och 1867, tillsammans med nr 19 och 28.*
19. Gruvhål, ovalt, 4 x 1 meter (VNV–ÖSÖ). Helt tillmakat. Stora mängder slagg kring hålet och SV om schaktet, se nr 20. Staketomgärdat. *Tyskgruvan och Tyskgruvorna, enligt kartor från 1764 och 1867, tillsammans med nr 18 och 28.*
20. Slaggvarp, 40 x 30 meter (N–S) och intill 1,5 meter hög. Delvis kraftigt urschaktad. Slaggen (koboltslag) såväl glasig, som matt blåsvart, av samma karaktär som den stora slaggvarpen vid sjön. Belägen intill grunden efter ett smältverk, se nr 21.
21. Husgrund, smälthytta, 20 x 10 meter (VNV–ÖSÖ), bestående av en enkel stensyll, endast ställvis bevarad. Slagg i anslutning till Husgrunden, se nr 20. I anslutning till husgrunden ligger i VSV en hög med skärsten, 2 meter i diameter och 0,4 meter hög (ej markerad på karta). *Enligt karta från 1887 låg en smälthytta på platsen.*
22. Grund, ramp till smältverk?, 7 x 4 meter (NÖ–SV), och intill 1,1 meter hög, skalmur av gråsten med fyllning av skrotsten och slagg. Har troligen fungerat som ramp för forsling av malm till smältverket, se nr 21.

23. Grund?, 5 x 3 meter (NV-SÖ) bestående av en 0,5 meter hög, kallmurad stensyll i SÖ och SV sidorna. 10 meter S om grunden är ett fundament, (ej markerat på karta) bestående av ett hugget gråstensblock, 1 x 1 meter och 0,9 meter högt. I den plana ovansidan är fyra indrivna järnbultar .
24. Skärpning, 5 meter i diameter och 0,7 meter djup. Skrotsten kring kanterna.
25. Gruvhål, ovalt, 4 x 2 meter (VNV-ÖSÖ). Tillmakat. *Skärpning enligt karta från 1764, Lilla Tyskgruvan enligt karta från 1867.*
26. Skärpning, 10 x 5 meter (NNÖ-SSV) och i meter djup. Skrotsten i skärpningen och kring kanterna.
27. Slaggförekomst, inom ett 15 meter stort område är en slagghkoncentration, i nivå med omgivande markyta.
28. Gruvhål, ovalt, 3,5 x 1 meter (NV-SÖ). I V-NV är kallmurade kanter av tuktad gråsten, 1-2 meter hög och intill åtta bevarade skift. Bevarad träsyll ovanpå kallmuren i NV. Intill 1,2 meter hög pålagring av skräd/vaskmaterial kring kanterna. Tillmakat. Staketomgärdat. *Tyskgruvan och Tyskgruvorna, enligt kartor från 1764 och 1867, tillsammans med nr 18 och 19. Kallmuren och träsyllen är troligen en rest efter uppfodringsanläggning som kan ses på karta från 1636.*
29. Husgrund, krossverk, 11 x 7 meter och (NNÖ-SSV) och intill 0,2 meter hög. Bestående av en enkel stensyll. I NNÖ är en hög med finfördelat gråberg (grusartat), 4 meter i diameter och 0,8 meter hög. Ö om husgrunden är tre högar med stenar, 1,5-3 meter i diameter och 0,4-0,7 meter höga, stenarna är 0,05-0,15 meter stora. *Krossverket var i drift under 1820-talet och var av Owens konstruktion.*
30. Gruvhål, oregelbundet, 5 x 1-2,5 meter (NV-SÖ). Ej tillmakat. Järnbultar i berget kring schaktkanterna. Huvudsakligen koboltmalm som brutits. Staketomgärdat tillsammans med nr 31-33. *Knuts schakt enligt karta från 1887.*
31. Gruvhål, oregelbundet, 14 x 1-2 meter (NV-SÖ). Synliga spår efter tillmakning. Järnmalm har brutits i denna gruva. Staketomgärdat tillsammans med nr 30, 32 och 33. *Gamla gruvan enligt kartor från 1764 och 1887.*
32. Gruvhål, ovalt, 2,5 x 1 meter (Ö-V). Tillmakat. Staketomgärdat tillsammans med nr 30, 31 och 33. *Nya gruvan enligt kartor från 1764 och 1887.*
33. Gruvhål, ovalt, 5 x 2 meter (NV-SÖ). Tillmakat. Staketomgärdat tillsammans med nr 30-32. *Nya gruvan enligt kartor från 1764 och 1887.*
34. Gruvhål, ovalt, 5 x 3 meter (NÖ-SV). Igenslammad och vattenfylld. Övertorvade kanter. Troligen tillmakat. *Liten gruva enligt karta från 1764.*
35. Skärpning, 11 x 4 meter (NNV-SSÖ) och 1,5 meter djup. Gråbergsvarp i SV, 11 x 3 meter och intill 1,5 meter högt.
36. Skärpning, 6 x 1 meter (NNÖ-SSV) och 0,4 meter djup. Gråbergsvarp längs V kanten, 6 x 1 meter och 0,5 meter högt. 4 meter V om skärpningen är en skärpning, 3 x 1 meter (NÖ-SV) och 0,4 meter djup. Spridd skrotsten kring kanterna.
37. Dagschakt för stollgång, 80 x 6-20 meter (ÖNÖ-VSV) och intill 6 meter djup. Själva stollgångens öppning är idag kraftigt igenslammad. I schaktets VSV del är en anslutande "vägbank" med omgivande gråbergsvarp. Här finns även rester efter syllstenar till husgrunder

som smältverk m. Fl. byggnader. Skrotsten och malm har forslats genom stollgången för att tippas i Tjursbosjön och dess stränder. *Stollgångens sträckning markerad på karta från 1764.*

38. Fossil åker, 125 x 100–125 meter (NÖ–SV), bestående av stenröjda åkerytor i NV avgränsade av stenbelamrade terrasskanter. Med talrika röjningsrösen, 4–8 meter i diameter och 0,7–1,5 meter höga, av 0,2–0,8 meter stora stenar.

Karta 2. Redovisning av de lämningar som registrerades vid fältinventeringen och förslag till avgränsningar av gruvområden. SÖ delen av gruvområdet (Sohlbergsfältet). Utdrag ur Fastighetskartan med det aktuella undersökningsområdet. Allmänt kartmaterial från Lantmäteriverket. Medgivande 507-98-2848. © Lantmäteriet. Gävle 2003.

39. Gruvhål, oregelbundet, 12 x 1–2 meter (VNV–ÖSÖ). ”Brygga” ger intryck av två hål. Vattenfylld med övertorvade kanter. Gråbergsvarp invid NNÖ kanten. Staketomgärdat. *Solbergsgruvan enligt karta från 1764.*
40. Skärpning, 4 x 2 meter (VNV–ÖSÖ) och ca 1 meter djup. Vattenfylld med nedrasade stenar på botten. Gråbergsvarp i NNÖ, 6 x 3 meter (VNV–ÖSÖ) och 1 meter högt. ÖSÖ om skärpningen är ytterligare en skärpning, 3 meter i diameter och 0,5 meter djup. Från denna skärpning leder ett dike mot Ö. I N är en gråbergsvarp, 2 meter i diameter och 0,5 meter högt. *Den största skärpningen markerad på karta från 1764. Dikessystemet markerat på karta från 1764.*
41. Gruvhål, oregelbundet, 20 x 3–6 meter (VNV–ÖSÖ). Vattenfylld med övertorvade kanter. Från gruvhålets ÖSÖ kortsida leder två diken mot N och S. Gråbergsvarp i SSV och ÖSÖ, 17 meter i diameter och intill 1,5 meter högt, respektive 6 meter i diameter och 1,5 meter högt. Kraftigt övermossade. *Kärr eller Kisgruvan enligt karta från 1764.*
42. Gruvhål, oregelbundet, 8 x 1–1,5 meter (Ö–V). Vattenfylld med övertorvade kanter. 3 meter V om gruvhålet är en ränna, 10 x 1 meter (N–S) och 0,6 meter djup. Staketomgärdat. Kring nr 42 och 43 är ett 40 meter stort område med gråbergsvarp, intill 1,5 meter höga och kraftigt

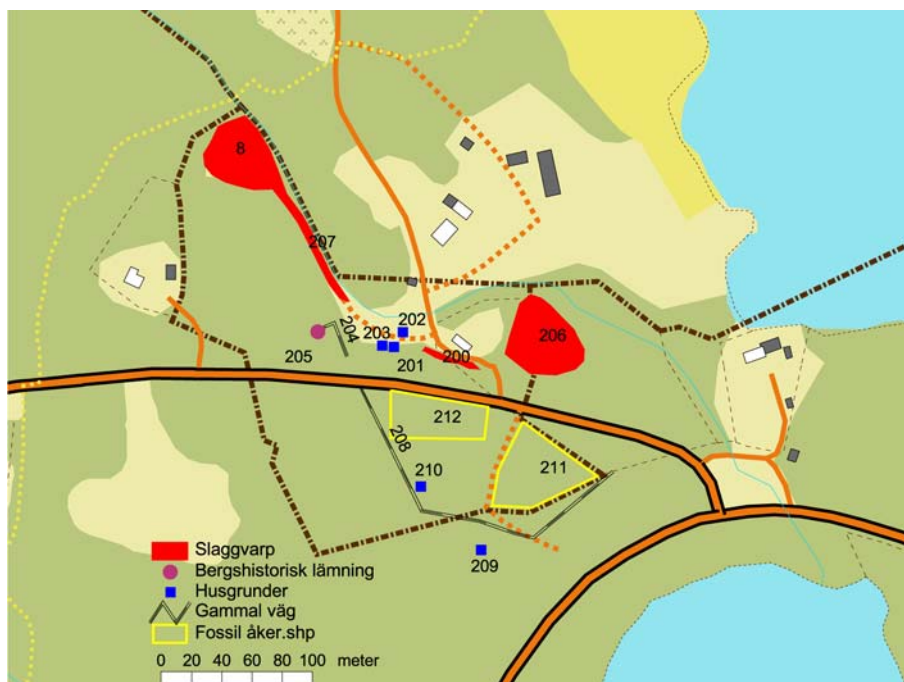
övermossade eller överlavade. *Gruvhålet är markerat på karta från 1764, antingen en mindre öde gruva eller Skillsmässan.*

43. Skärpning, 3 meter i diameter och 1 meter djup. Vattenfylld.
44. Skärpning, 4 meter i diameter och 1 meter djup. Igentorvad. *Ostadigheten tillsammans med nr 44 enligt karta från 1764.*
45. Gruvhål, igenslammat med obestämbar utsträckning. *Ostadigheten, öde tillsammans med nr 44 enligt karta från 1764.*
46. Gruvhål, oregelbundet, 25 x 2–4 meter (VNV–ÖSÖ). Vattenfyllt med övertorvade kanter. Staketomgärdat *Hoppet enligt karta från 1764.*
47. Skärpning, 13 x 4 meter (NNÖ–SSV) och ca 1,5 meter djup. Gråbergsvarp invid V långsidan, 13 x 2 meter och intill 1 meter hög, kraftigt övermossad.
48. Skärpning, 10 x 4–5 meter (NNÖ–SSV) och intill 2 meter djup. Vattenfylld. Delvis övertorvade kanter. Kraftiga gråbergsvarp kring kanterna, intill 4 meter breda och 1 meter höga.
49. Skärpning, 2 meter i diameter och 1 meter djup. Vattenfylld. Övertorvade kanter. 5 meter Ö om skärpningen är en gråbergsvarp, 6 x 3 meter (ÖNÖ–VSV) och 0,8 meter hög. Kring varpet finns flera små skärpningar.
50. Skärpning, 4 meter i diameter och 0,7 meter djup. Skrotsten i gropen.
51. Skärpning, 14 x 1–4 meter (NNÖ–SSV) och 1 meter djup. Övertorvade kanter. *Markerad som skärpning på karta från 1764.*
52. Gruvhål, oregelbundet, 5 x 1–1,5 meter (VNV–ÖSÖ). Vattenfyllt med övertorvade kanter. Inom samma staket som nr 53. *En av tvenne mindre gruvor på Prins Carls gruvgång enligt karta från 1764.*
53. Gruvhål, oregelbundet, 17 x 2–4 meter (VNV–ÖSÖ). Vattenfyllt med kala kanter. Gjutna fundament till uppföring kring kanterna. Kringliggande varp i N och SV delvis kraftigt övertorvade. N om gruvhålet är en hög meg gråberg i olika fraktioner, ca 10 meter i diameter och 3 meter hög med toppig profil (ej markerad på karta). Gruvan är brukad på 1900-talet vilket bl.a. åskådliggörs av gjutna fundament och utjämnande schaktningar i området N om gruvhålet. Inom samma staketomgärdning som nr 52. *Prins Carls gruva, nyligen ödelagd enligt karta från 1764.*
54. Skärpning, 3 x 2 meter (NV–SÖ) och 1 meter djup Vatten- och delvis stenfylld.
55. Gruvhål, oregelbundet, 13 x 2–5 meter (NNV–SSÖ). Vattenfyllt. Bevarad timmer konstruktion i hålet. 8 meter SÖ om skärpningen är ett dike, 12 meter långt (N–S) och 0,7 meter brett, vattenfyllt. *En av tvenne mindre gruvor på Prins Carls gruvgång enligt karta från 1764.*
56. Skärpning, 3 meter i diameter och 1 meter djup. Skrotsten kring kanterna. Igentorvad botten.
57. Grund, 5 x 4,4 meter (N–S), gjuten med betongplintar i mitten. *Del i uppföringsanläggning från 1900-talet.*
58. Gråbergsvarp, 10 x 6 meter (NÖ–SV) och 0,8 meter hög. NV om denna är ytterligare en gråbergsvarp, 15 meter stor och 1 meter hög. Kraftigt övermossade. (NNV–SSÖ).

59. Grop, rund, 3 meter i diameter och 0,8 meter djup. Stenfylld. Stenvall kring kanten, 1–1,5 meter bred och 0,3 meter hög. Skärpning?
60. Skärpning, 8 x 3–6 meter (NNV–SSÖ) och intill 2,5 meter djup. SSÖ delen vattenfylld. Gråbergsvarp i SV och SÖ, 20 x 2-7 meter och intill 2 meter hög, respektive 6 meter i diameter och 0,7 meter högt. Övermossat.
61. Skärpning, 5 x 2 meter (NV–SÖ) och 2 meter djup. Vattenfyllt. Gråbergsvarp i SV, 15 x 2–5 meter (NV–SÖ) och intill 1,5 meter högt. Övermossat. Genom varpet leder en ränna, 10 x 1 meter (NNÖ–SSV). Ett dike leder från skärpningens SÖ del.
62. Skärpning, 8 x 2,5 meter (VNV–ÖSÖ) och 0,7 meter djup. Igenmossad. Gråbergsvarp längs SSV kanten, 9 x 2,5 meter (VNV–ÖSÖ) och 0,7 meter hög.
63. Försvar?, närmast rektangulärt, 5 x 2,5 meter (NV–SÖ) och 1 meter högt. Vällagt med närmast kallmurad undre del och småsten på toppen.
64. Skärpning, 6 x 1 meter (NNÖ–SSV) och 1,1 meter djup. Igentorvad. Gråbergsvarp i SÖ kanten, 5 meter i diameter och 1 meter hög. Övertorvat.
65. Skärpning, 7 x 1 meter (NNÖ–SSV) och 1,3 meter djup. Igenmossad. Gråbergsvarp längs SSV kanten, 7 x 2,5 meter (NNÖ–SSV) och 0,8 meter hög. Övertorvat.
66. Gruvområde, 40 x 30 meter (NV–SÖ), bestående av 4 skärpningar och 1 gråbergsvarp. Skärpningarna är 4 x 2–10 x 2–6 meter stora och 1–2 meter djupa. En av skärpningarna är vattenfylld. Sammanhängande gråbergsvarp kring kanterna, 40 x 2–6 meter stort och intill 1,5 meter högt.
67. Skärpning, 2 x 2 meter (VNV–ÖSÖ) och 1 meter djup. Vattenfylld med övertorvade kanter. Gråbergsvarp i SÖ–S, 5 x 3 meter (NÖ–SV) och 0,6 meter hög. Övertorvad.
68. Försvar?, närmast rektangulärt, 6 x 3 meter (NV–SÖ) och 1 meter högt. Vällagt med närmast kallmurad undre del och småsten på toppen. I anslutning är två gråbergsvarp, 3 x 1,5–5 meter stora och intill 1 meter höga.
69. Skärpning, 3 meter i diameter, obestämbart djup, igenslammat och vattenfyllt. Övertorvade kanter. Invid ÖSÖ om är en skräd/vaskhög, 4 meter i diameter och 1 meter hög. Krossat material, 0,01–0,1 meter stora stenar och grus.
70. Försvar?, närmast rektangulärt, 6 x 3 meter (NNÖ–SSV) och 1 meter högt. Vällagt med närmast kallmurad undre del och småsten på toppen.
71. Grop, rund, 2,5 meter i diameter och 1,1 meter djup. Stenfylld. Stenvall kring kanten, 1–1,5 meter bred och 0,2–0,4 meter hög. Skärpning?
72. Dikessystem, med en sammanlagd längd av minst 600 meter. Dikena är 0,3–1 meter breda och 0,4-1 meter djupa. Några är torra och igentorvade, de större är vattenfyllda. Dikena har tjänat som dränering av kärr i anslutning till Solbergsfältet. *Dikessystemet är karterat på karta från 1764.*
73. Väg, ca 270 meter (ÖNÖ–VSV) och intill 4 meter bred. Ställvis med stenskodda, terrasserade kanter. *Väg mellan Holländarfältet och Solbergsfältet enligt karta från 1764.*
74. Husgrund, 11 x 7 meter (N–S) och intill 0,5 meter hög. Ställvis bevarad enkel stensyll. Spisröse med tegel i N kanten. *Enligt 1887 års karta låg ett hus på platsen.*

75. Husgrund, 13 x 10 meter (NÖ–SV) och intill 0,5 meter hög. Ställvis bevarad enkel stensyll. Spisröse med tegel i N kanten. Delvis påford singel (under torv). Kraftigt övertorvad och beväxt med sly och buskage. *Enligt 1887 års karta låg ett hus på platsen.*
76. Slaggvarp, 70 x 2–25 meter (ÖNÖ–VSV) och intill 1,3 meter hög. Nr 76–77 inmätta av Björn Troeng.
77. Slaggvarp, 25 x 14 meter (NNÖ–SSV). Nr 76 och 77 utgör med stor sannolikhet slagg efter tillverkning av skärsten (kobolt) under 1800-talet. *Efter smältning i smälthyttan anlagd 1879 enligt karta från 1887.*
78. Gråbergsvarp, bestående av minst 5 gråbergsvarp, 10–25 x 125 meter stora och intill 2 meter höga. Området vid och i sjön utgör mer eller mindre en sammanhängande matta av varp och skrotsten. Dessa varp är inmätta av Björn Troeng.
79. Område med gråbergsvarp, skrotsten, skräd- och vaskmaterial, 380 x 50–185 meter (NV–SÖ). Gråbergsvarpens största omfattning är intill och SSV om gruvfältet. I områdets NV–N–ÖNÖ delar har kraftiga utschaktningar av gråbergsvarp skett, bl.a. för att utjämna terrängen för att underlätta för maskiner vid arbete med anläggandet av master och teleledningar. Skrotsten förekommer i hela området. Skräd- och vaskmaterial, förekommer i stort sett kring och i nära anslutning till samtliga gruvhål.

Hyttområdet

Karta 3. Redovisning av lämningarna i hyttområdet som registrerades under fältinventeringen. Utdrag ur Fastighetskartan med det aktuella undersökningsområdet. Allmänt kartmaterial från Lantmäteriverket. Medgivande 507-98-2848. © Lantmäteriet. Gävle 2003.

200. Slaggvarp, 40 x 2–6 meter (VNV–ÖSÖ) och 0,2–0,7 meter högt. Körskada i NNÖ kanten, 3 x 1 meter (VNV–ÖSÖ) och intill 0,4 meter djup. I skadan syns träkol, kolstybb och slagg. Kraftigt övertorvad samt beväxt med sly, tall, gran och björk.
201. Husgrund, knippsmedja, 13 x 6 meter (Ö–V) och intill 0,5 meter hög. Synlig stensyll i N långsidans V del. Ö delen helt övertorvad. Tegelflis, sot, träkol och ett rödbränt material

framkom vid sondning i Ö delen. Beväxt med sly och tre björkar. *På platsen har legat en knippsmedja enligt karta från 1781.*

202. Husgrund, kvarn, ca 10 x 4 meter (Ö–V). Kallmur i N kanten (mot vattnet) och kraftig stensyll i S långsidan. I V kanten är en förhöjning, 4 meter i diameter och 0,6 meter hög. Lätt slybeväxt. Intill N om husgrunden är en hjulgrav. Troligen en rest efter kvarn på platsen, möjligen rester efter hyttan. *På platsen har legat en kvarn enligt karta från 1872–84.*
203. Husgrund, smälthytta, 11 x 8 meter (VNV–ÖSÖ) och intill 1 meter hög. Kraftig kallmurad grund i V kortsidan bevarad intill 3 skift. Intill VNV om den tydliga grunden är en rund förhöjning, 5 meter i diameter och 0,6 meter hög. Vid sondning kändes talrika stenar (rester efter ugnspipa?) och kraftig fyllning med sot, träkol och rödbränt material. Beväxt med en björk och kraftigt överväxt med sly. Skyltad av hembygdsföreningen. *På platsen låg en smälthytta enligt karta från 1781.*
204. Vägbank, 25 x 2–3 meter (NV–SÖ). Intill 1 meter hög kallmurad stenskonung i brant sluttning mot ÖNÖ.
205. Kolupplag?, inom ett ca 15 meter stort område är ett intill 0,6 meter tjockt lager med svart och sotig jord med inslag av kolstybb.
206. Slaggvarp, 50 x 10–50 meter (NNÖ–SSV) och intill 0,8 meter hög. Gropig och ojämn yta, delvis täktad.
207. Slaggvarp, 170 x 10–50 meter (NV–SÖ) och intill 2 meter hög. Stora delar i NV sönderschaktade. En väg är anlagd genom varpen från hyttplatsen mot NV.
208. Vägbank, ca 270 x 4–6 meter och intill 0,8 meter hög. Delvis avbruten av nyanlagd väg och schaktning. Invid vägens NV del ligger ett utrasat vägräcke av huggen gråsten med metallräcken. Del av äldre landsvägssträckning.
209. Husgrund, 10 x 7 meter (NNV–SSÖ) och 0,6 meter hög. Ställvis syns en enkel stensyll. Övertorvad och beväxt med sly.
210. Husgrund, bestående av ett spismursröse, 2 x 2 meter (NÖ–SV). Gropig och ojämn yta kring spisröset. Platsen skyltad av hembygdsföreningen. *En byggnad fanns på platsen enligt karta från 1781.*
211. Fossil åkermark, ca 60 x 45 meter (NÖ–SV). Bestående av röjda ytor och några oregelbundna röjningsrösen. *Åkern är karterad på 1781 års avmätning över Torsfall.*
212. Fossil åkermark, ca 60 x 25 meter (Ö–V). Bestående av en helt stenröjd yta, delvis omgiven av diken. *Delar av området är karterat som åker på 1781 års avmätning över Torsfall.*